



Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Kerstin Wåhlin
Titel: Strategisk utvecklare
E-post: kerstin.wahlin@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsen

Internkontrollrapport för kommunstyrelsen per april 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna internkontrollrapport för kommunstyrelsen per april 2025 i enlighet med tjänsteutlåtande och bifogad rapport.

Sammanfattning

Rapportering per april 2025 till kommunstyrelsen innefattar två rapporterande kontor; kommunstyrelsekontoret och del av samhällsbyggnadskontoret som presenteras i respektive bilaga.

Kommunstyrelsens verksamheter har identifierat ett antal mindre (icke graverade) avvikelser, och löpande åtgärdat dessa avvikelser samt säkerställt processen för kvalitetsarbetet.

Den interna styrningen och kontrollen är en del av kommunens styrsystem och ett redskap för kommunens ledning. Syftet är att främja en effektiv ledning av organisationen, hantera risker, skapa underlag för utveckling av verksamheten, utvärdera verksamhetens resultat och säkra långsiktig måluppfyllelse. Verksamheterna fortsätter att implementera arbetssättet med internkontroll och nyttjar internkontrollens potential som ett kvalitetshöjande verktyg.

Ärendet

Nämnderna och styrelserna i Norrtälje kommun och koncern har beslutat om ett internkontrollreglemente och nämnds- och styrelsebeslutade internkontrollplaner, med åtgärder som bygger på riskinventering, samt analys utifrån konsekvenser och sannolikhet att de inträffar. Beslutad plan ska sedan löpande återrapporteras och följas upp. Åtgärder med anledning av genomförd internkontrollplan ska rapporteras till ansvarig nämnd och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige beslutar årligen om kommunkoncerngemensamma internkontrollområden och nämnderna upprättar årligen en internkontrollplan. Avrapporteringar ska göras per april (delår 1) och per augusti (delår 2). En slutrapport per den 31 december tas fram över kontrollens resultat och analys samt eventuell åtgärdsplan.

Målet med intern kontroll är:

- Ändamålsenlig verksamhet.
- Kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, förordningar, föreskrifter och riktlinjer med mera.

En effektiv internkontroll innebär att en egenkontroll, granskning och uppföljning genomförs i samtliga dessa avseenden, med fokus på:

- att system och rutiner finns så att budgeterade medel och andra resurser används i överensstämmelse med tagna beslut
- att säkerställa att lagar, bestämmelser, anvisningar, riktlinjer och överenskommelser följs
- att minimera risken för missbruk samt avsiktliga eller oavsiktliga fel som leder till extrakostnader eller att kommunens tillgångar äventyras
- att säkerställa en rättvisande redovisning genom kontroll av riktigheten och tillförlitligheten i räkenskaperna
- att skydda politiker och tjänstepersoner mot ooberättigade misstankar om oegentligheter.

Inför delår 1 är fokus på att identifiera avvikelser inom rutinflöden, och identifiera åtgärder för att fortsätta arbetet med det kvalitativa arbetssättet under resten av året. För delår 2 sker en fokusflyttning från kontroll till rapportering av genomförda åtgärder. I samband med årsrapportering är fokus som vanligt att identifierade riskpunkter samt att bedöma vilka riskpunkter som ska överföras till kommande verksamhetsår.

Den interna styrningen och kontrollen är en del av kommunens styrsystem och ett redskap för kommunens ledning. Syftet är att främja en effektiv ledning av organisationen, hantera risker, skapa underlag för utveckling av verksamheten, utvärdera verksamhetens resultat och säkra långsiktig måluppfyllelse. Verksamheterna fortsätter att implementera arbetssättet med internkontroll och nyttjar internkontrollens potential som ett kvalitetshöjande verktyg.

Förvaltningens analys och slutsats

Kommunstyrelsens sammantagna sammanfattning och analys

Internkontrollrapporten indikerar återkommande mönster av utmaningar inom flera organisatoriska enheter, där behovet av tydliggjorda rutiner, stärkt dokumentation och ökad tillämpning av både befintliga och nya processer framträder som centrala teman. Dessa brister pekar på en underliggande strukturell utmaning i implementeringen av kvalitetsledningssystemet, där systemstödet ännu inte fullt ut understödjer verksamhetens kontrollområden. Dock är systemstödet under uppbyggnad i enlighet med den nya strukturen för kommungemensamma system och applikationer, vilket kommer ge de centrala verksamheterna en tyngd i styrande och stödjande processer samt stödja verksamheterna.

Analysen visar att det inte enbart handlar om enskilda avvikelser, utan snarare om ett behov av en mer samordnad och strategiskt inriktad verksamhetsutveckling. Detta inkluderar ett förstärkt digitalt stöd, kontinuerlig kompetensutveckling samt en kulturförändring, där intern kontroll ses som en integrerad del av det dagliga arbetet snarare än en separat funktion.

De åtgärder som har initierats, såsom utveckling och förankring av centrala processer samt införandet av en kommungemensam dokumentstruktur, är viktiga steg mot ökad systematik och långsiktig förbättring. Dock krävs ytterligare insatser för att säkerställa att dessa förändringar får genomslag i hela organisationen. Här är tydliga direktiv för uppföljning, ansvarsfördelning och fortsatt stöd avgörande för att uppnå varaktig effekt.

Ett särskilt utvecklingsområde är behovet av strukturerad samverkan över förvaltnings- och rollgränser. Detta kräver inte bara organisatoriska justeringar, utan även metodstöd för implementering och uppföljning av styrdokument och arbetsrutiner. Den pågående utvecklingen av gemensamma strukturer bör därför ses som en möjliggörare för ökad effektivitet och kvalitet i styrningen.

Vidare framkommer ett behov av att stärka stödet till mottagande organisationer, särskilt inom områden som intern kontroll, korruptionsförebyggande arbete och hantering av otillåten påverkan. Att flera nämnder ännu inte påbörjat vissa kontroller tyder på att det finns brister i både incitament och förutsättningar för efterlevnad. Genom att kombinera samordnade processer med riktade utbildningsinsatser kan dessa brister åtgärdas och en mer robust internkontrollmiljö etableras.

För att uppnå en hållbar och effektiv internkontroll krävs ett helhetsgrepp där styrning, systemstöd och kompetensutveckling samverkar. Rapportens resultat bör ses som en möjlighet till strategisk utveckling, snarare än enbart som en redovisning av brister. Genom att bygga vidare på redan initierade åtgärder och förstärka dessa med tydlig uppföljning, samverkan och ledningsstöd, kan organisationen skapa en mer resilient och lärande struktur. Detta är avgörande för att möta framtida krav på transparens, rättssäkerhet och kvalitet i offentlig verksamhet.

Kommunstyrelsekontoret

Utifrån de identifierade avvikelserna inom kommunstyrelsekontoret framträder ett löpande behov av fortsatt och fördjupad samverkan mellan verksamheterna. Detta är avgörande för att kunna erbjuda ett proaktivt och samordnat stöd till kommunen som helhet, i enlighet med det centrala styr- och stödansvar som åvilar kommunstyrelsekontoret.

Flera insatser har redan initierats, och den systematiska uppföljningen har stärkts avsevärt. Arbetet intensifieras genom en strategisk kvalitetsutveckling, som bland annat omfattar månadsvisa avstämningsmöten inom både kommunstyrelsens verksamheter och kommunkoncernen i stort. Dessa möten sammankallas och koordineras av strategisk utvecklare, och utgör en viktig plattform för gemensam analys, lärande, prioritering och samordning.

Ett särskilt fokus har lagts på att etablera ett hållbart och ständigt förbättrande kvalitetsarbete. Det har skett genom implementering av strukturerade arbetssätt, riktad information och utbildning, samt genomförande av övergripande avvikelseanalyser. Den systematiska uppföljningen av avvikelser har inte bara stärkt den interna kontrollen, utan även visat på en positiv utvecklingstrend i det kvalitativa arbetet. Ett pågående utvecklingsområde är den fördjupade analysen av avvikelser på övergripande nivå, som nu integreras i samverkansorganisationen för hela kommunen. Kommunstyrelsekontoret har här en sammankallande och koordinerande roll, vilket förväntas bidra till ett större perspektiv och en ökad träffsäkerhet i åtgärderna.

Under året har kommunstyrelsekontoret identifierat flera avvikelser, som med enkla medel kunnat omsättas i kvalitetshöjande åtgärder inom ramen för ordinarie verksamhetsdrift. Dessa åtgärder, såsom förbättrad kommunikation, riktade utbildningsinsatser, effektivisering av arbetsrutiner och förstärkt internkontroll, har haft god effekt och visar på vikten av att arbeta nära verksamheten med konkreta och genomförbara förbättringar. Arbetet fortsätter kontinuerligt med att säkerställa och identifiera avvikelser, samt utföra föreslagna åtgärder och utvärdera, för att säkerställa processer.

I sin roll som styrande och stödjande verksamhet har kommunstyrelsekontoret samarbetat med övriga förvaltningar, för att utveckla och säkerställa rutin- och beslutprocesser, samt att tillhörande uppföljning fungerar smidigt. Genom att sprida kunskap, och genomföra utbildningsinsatser inom alla verksamheter, höjs kvaliteten på kommunens och koncernens totala leverans, vilket minskar risken för avvikelser.

Kommunstyrelsekontoret har per april 2025 arbetat med säkerställande av 26 riskpunkter och rapporterat avvikelser och åtgärder, vilket är beslutat i internkontrollplanen för kommunstyrelsen (diarienummer KS 2024–1528).

Samhällsbyggnadskontoret

Internkontrollområde 1: Effektiva arbetsmetoder och hög kvalitet

Mindre avvikelser har identifierats inom gatu- och parkenheten och mark- och exploateringsenheten avseende återrapportering och anmälan av delegation. Planenheten uppvisar mindre brister i diariieföringen, och inom gatu- och parkenheten saknas tydliga rutiner för diariieföring. Inom Facility Management och fastighetsenheten har kontrollmoment kopplade till diariieföring ännu inte initierats. Detta även om åtgärder har vidtagits för att revidera och tydliggöra hanteringsanvisningarna vid Facility Management samt utbildningsinsatser genomförts vid fastighetsenheten. Vidare konstateras att samtliga enheter uppvisar brister i processernas aktualitet, dokumentation och tillämpning.

Riktade kompetenshöjande insatser inom diariieföring och dokumentregistrering pågår i samverkan med kansliet. Enheterna arbetar aktivt med att stärka kunskap, förbättra kontroll och etablera tydliga rutiner i det dagliga arbetet. De identifierade bristerna i processernas aktualitet, dokumentation och tillämpning ska åtgärdas enligt en fastställd plan. Uppföljning av avvikelser kommer att ske i samband med delårsuppföljning två.

Internkontrollområde 2: Informationssäkerhet

En mindre avvikelse har noterats inom gatu- och parkenheten gällande bristande kontroll av underentreprenörer i ett system. Åtgärder vidtas genom systematiska kontroller i samråd med leverantör. Behörighetskontroller hanteras inom samhällsbyggnadskontorets IT- och informationssäkerhetsarbete.

Internkontrollområde 3: Ekonomi och hushållning

Avvikelser har identifierats inom planenheten och gatu- och parkenheten. Inom planenheten har kostnader utanför plankostnadsavtalet felaktigt belastat planarbetet. Ett styrdokument ska tas fram i syfte att tydliggöra vilka kostnader som är debiterbara. Inom gatu- och parkenheten har felaktiga inköp motsvarande cirka 11 procent noterats under februari månad, vilket för närvarande utreds i samverkan med controllers.

Internkontrollområde 4: Korrupption och otillåten påverkan

Genomförs under delår 2 och kommer att redovisas i årsredovisningen för samtliga enheter.

Resultatet i internkontrollrapporteringen visar att flera enheter står inför likartade utmaningar där otydliga rutiner, bristande dokumentation och begränsad tillämpning av etablerade processer är återkommande. Samtliga enheter uppvisar brister avseende processernas aktualitet, dokumentation och tillämpning, vilket i huvudsak bedöms bero på begränsningar kopplade till systemstöd. De identifierade bristerna påverkar flera internkontrollområden parallellt, och indikerar ett samlat behov av samordnad verksamhetsutveckling, förstärkt systemstöd samt en kontinuerlig satsning på kompetensförstärkning. Åtgärder har initierats och fokus är riktat mot ökad systematik och långsiktig förbättring. För att uppnå varaktig effekt bedöms tydlig uppföljning och fortsatt stöd vara av central betydelse. Systematisk verksamhetsutveckling utgör ett prioriterat område under 2025.

Samhällsbyggnadskontoret har per april 2025 arbetat med säkerställande av nio riskpunkter och rapporterat avvikelser och åtgärder, vilket är beslutat i internkontrollplanen för kommunstyrelsen (diarienummer KS 2024–1528).

Lagkrav

Enligt Kommunallagen 6 kap 6§ ska nämnderna säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde. KL 6:6 föreskriver att "nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten". De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av KL 3:16-19 har lämnats över till någon annan.

Koppling till gällande styrdokument

Norrtälje kommuns Internkontrollreglemente antaget 2019-12-16, § 288.

Kommunfullmäktige har beslutat om tre övergripande internkontrollområden i Mål och budget:

- Effektiva arbetsmetoder och hög kvalitet.
- Trygghet och säkerhet.
- Ekonomi och hushållning av kommunens resurser.
- Korruption och otillåten påverkan.

Ärendets beredning

Beredning av ärendet har skett tillsammans mellan verksamheter inom nämndens förvaltningskontor.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med internkontroll fortlöper under året för att minska risk för negativa konsekvenser för kommunen.

Internkontrollen syftar till att säkerställa:

- att system och rutiner finns så att budgeterade medel och andra resurser används i överensstämmelse med tagna beslut
- att säkerställa att lagar, bestämmelser, anvisningar, riktlinjer och överenskommelser följs
- att minimera risken för missbruk och avsiktliga eller oavsiktliga fel som leder till extrakostnader eller att kommunens tillgångar äventyras
- att säkerställa en rättvisande redovisning genom kontroll av riktigheten och tillförlitligheten i räkenskaperna.

Internkontrollen innehar även en preventiv vinning inom verksamheterna.

Konsekvenser för barn

Medför inga konsekvenser.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Medför inga konsekvenser.

Tidplan

Kommunstyrelsens arbetsutskott informerades den 21 maj 2025. Kommunstyrelsen föreslås anta internkontrollrapporterna den 2 juni.

Jenny Nordström
Tf. Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Kerstin Wåhlin
Strategisk utvecklare
Kommunstyrelsekontoret

Bilaga/Bilagor

Bilaga 1. Internkontrollrapport för kommunstyrelsen sammanställd per april 2025

Bilaga 2. Internkontrollrapport för kommunstyrelsekontoret per april 2025

Bilaga 3. Internkontrollrapport för samhällsbyggnadskontoret per april 2025

Beslut skickas till

- Ekonomiavdelningen
- Strategisk utvecklare: kerstin.wahlin@norrtaalje.se (för administration vidare till kommunrevisionen och dess sakombud)
- kommunstyrelsen@norrtaalje.se